

Socialpolitik, för barn och unga

POLITIK FÖR SKOLA OCH UTVECKLING

Rapport antagen av Liberalerna Gotland
den 29 mars 2022

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

FÖRSLAG FRÅN LIBERALERNA GOTLAND.....	3
Prioriterade förslag.....	3
Övriga förslag.....	5
DISKUSSION.....	13
Skolan på Gotland.....	13
SYNPUNKTER, KOMMENTARER OCH FÖRKLARINGAR.....	16
Uttalande från medlemsmöte.....	16
Infångade synpunkter.....	16

FÖRORD

Liberalerna Gotland genomförde under hösten 2021 och vintern 2022 ett arbete med att förnya sina kommunala partiprogram.

Första mötet hölls i september 2021 och därefter har djuplodande diskussionsmöten hållits var tredje vecka. Mötena har förstås varit öppna för alla medlemmar, och har varit hybridmöten (distans + mötesrum) för att alla ska känna sig välkomna.

Samtidigt har över fyrahundra inspel fångats vid samtal och möten, på torg, telefon, e-kanaler, sociala nätverk och överallt där någon vill prata. Med även interna inlagor blev listan med 'substantiella synpunkter' över sjuhundra punkter lång.

Huvudförfattare för diskussionen i denna rapport "Rapport Socialpolitik - Barn och unga" har varit Aina Mattson.

Förslag från Liberalerna Gotland

Prioriterade förslag

Liberalerna sätter skolan främst.

BoU 1 Vi vill ha en skola med höga ambitioner, redan från lågstadiet

BoU 2 Skolans metoder för att lära elever att läsa ska baseras på främsta tillgängliga vetenskap

BoU 3 Ingen elev ska lämna lågstadiet utan att kunna läsa eller skriva

BoU 4 Gör alla nationella prov obligatoriska.

BoU 5 Styr utbudet av gymnasieprogram mot arbetsmarknadens efterfrågan.

Särskilt stöd vid särskilda behov.

BoU 6 Ge rektor mandat att anordna obligatorisk lovskola för barn som behöver redan från år 4.

BoU 7 Inför ett stödår för elever som inte klarar grundskolan.

BoU 8 En diagnos ska inte vara krav för stöd

Stärkt ledarskap.

BoU 9 Hot, hat, våld och kränkningar i skolan ska inte tolereras, utan tas på allvar och rapporteras.

BoU 10 Elever som stör i skolan ska kunna flyttas. Skolan får inte bli en laglös del av samhället.

Lärare ett framtidssyrke

BoU 11 Lärare måste få fokusera på kunskapsuppdraget.

BoU 12 Avlasta lärare från sociala arbetsuppgifter.

BoU 13 Skärpta krav på att alla elever och lärare har rätt till tryckta läromedel av god kvalitet, inte bara digitala.

BoU 14 Skolan ska ha legitimerade lärare.

Friskolor för valfrihet och integration

BoU 15 Liberalerna slår vakt om det fria skolvalet och möjlighet att driva friskolor.

BoU 16 En gemensam och inkluderande skolplattform inrättas som samlar alla skolor och ger familjer statistik, information och jämförelseverktyg.

BoU 17 Förstärk ägarprovet så att även skolchefer och rektorer ska kunna granskas och kontrolleras.

Gotlands skolorganisation

BoU 18 Samtliga skolor inklusive förskolor ska ha ändamålsenliga lokaler för elevhälsovård.

BoU 19 Samtliga skolor inklusive förskolor ska ha en organisation som förmår att säkra lärarnas möjlighet till pedagogisk fortbildning.

BoU 20 Samtliga grundskolor ska ha minst en ordinarie eller biträdande heltids rektorstjänst.

BoU 21 Årskurserna fyra till nio ska inom skolområdena samlokaliseras.

BoU 22 Grundskolor med elever endast till och med årskurs tre bör samlokaliseras med förskola.

BoU 23 För skolor som bedriver undervisning i förskoleklass och till och med årskurs tre, men som långsiktigt inte uppnår volymkraven, ska ett vägvalsbeslut tas med val mellan Bygdeskola eller avveckling.

BoU 24 Grundskolor med elever endast till och med årskurs tre och som långsiktigt inte uppnår volymkraven, men som av särskilda skäl ändå inte avvecklas, bör benämnas Bygdeskolor, och

BoU 24.1 ska samlokaliseras med förskola, och

BoU 24.2 ska ha en med förskolan gemensam heltids rektorstjänst, samt

BoU 24.3 ska ha en med förskolan gemensam heltids specialpedagogtjänst.

BoU 25 Förskolor bör ha en storlek som över tid motsvarar minst två normalstora avdelningar.

BoU 26 För förskolor som över tid motsvarar minst två normalstora avdelningar, på orter som saknar lågstadium, ska ett vägvalsbeslut tas med val mellan utveckling till Bygdeskola eller fortsatt förskola.

BoU 27 Minst två skolområden ska vara kommunala självförvaltningsorgan, även kallat intraprenader/kommunala friskolor.

Övriga förslag

Förslagen i denna del är huvudsakligen baserade på beslut vid Liberalernas Landsmöte 2021.

Arbetsro i skolan

BoU 28 Hot i skolan ska alltid tas på allvar, inte sopas under mattan. Liberalerna vill därför att alla skolor ska upprätta en anmälningsfunktion, där lärare direkt kan rapportera och anmäla elever eller lärare som exempelvis hotat dem.

BoU 29 Skolan får inte bli inte en laglös del av samhället. Alla huvudmän ska ta fram rutiner för hur processen kring och vem som bär ansvaret för att anmäla en elev till polisen eller för att kontakta socialtjänsten.

BoU 30 Lärare är akademiker som måste få kunna fokusera på kunskapsuppdraget. Onödiga detaljregleringar som upptar lärarnas dyrbara tid måste ifrågasättas. Samtliga styrdokument ska granskas med hjälp av lärare i syfte att identifiera krav och regler som orsakar ökad arbetsbelastning utan att samtidigt bidra till elevernas inlärning.

BoU 31 Avlasta lärarna från sociala arbetsuppgifter. Tidskrävande arbetsuppgifter som mentorskap, rastvakt och föräldrakontakt kan med fördel lyftas från lärarnas axlar och hanteras av annan personal, exempelvis i form av heltidsmentor.

BoU 32 Särskilda kunskaper ska kvalificera lärare för karriärtjänster. Djupa ämneskunskaper eller relevanta akademiska meriter ska särskilt beaktas vid tillsättning av förstelärartjänster.

BoU 33 Försvara lärares rätt att ta upp känsliga ämnen. Det krävs kraftfulla reaktioner från samhället, inklusive rättsvårdande myndigheter, när lärare som tar upp känsliga ämnen hotas. I de fall det uppdragas att lärare känner sig otrygga eller rent av undviker vissa ämnen i undervisningen, ska skolan erbjudas särskilt och konkret stöd.

Likvärdig och utvecklande skola

BoU 34 Ingen elev ska lämna lågstadiet utan att kunna läsa och skriva. Elever som inte klarar en grundläggande nivå på det obligatoriska bedömningsstödet genomför i årskurs 1, ska följas upp för att sedan genomgå en ny obligatorisk bedömning i årskurs 3. Om även den påvisar undermåliga resultat, ska huvudregeln vara att eleven får lågstadiet förlängt med ett år. Undantag från den föreslagna huvudregeln ska kunna ske vid synnerliga skäl, som då ska motiveras av rektor.

BoU 35 Ökat fokus på programmering. Den svenska skolan behöver bli bättre på att erbjuda undervisning i programmering. Det är en viktig del i ett digitaliserat samhälle. Programmering har en stark koppling till matematik- och teknikämnena i skolan, vilka ska utvecklas.

BoU 36 Styr upp utbudet av gymnasieprogram. Yrkesutbildningarna ska baseras på arbetsmarknadens reella behov och de högskoleförberedande ska lägga grunden för bildning, ämneskunskap eller estetisk utveckling.

- BoU 37 Följ upp användningen av distansundervisning. Det finns behov av inslag av fjärr- och distansundervisning i skolan, men eftersom det tenderar att missgynna svaga elever är det viktigt att distansundervisningen noga följs upp.
- BoU 38 Låt elever under 20 år i vissa fall få påbörja en vuxenutbildning. Öka möjligheten att i särskilda fall ge elever som avslutat sin gymnasieutbildning utan godkända resultat möjligheten att direkt återuppta gymnasiala studier på komvux.
- BoU 39 En utbildning är en stor investering – låt arbetsmarknadens behov styra utbudet av vuxenutbildning. Genom att samla kommunerna och arbetsmarknadens representanter för utbyte av kunskap och information, ska en regional instans kunna bidra till ökad kvaliteten och säkrad efterfrågan för vuxenutbildningarna. Detta genom att arbetsmarknadens behov i högre utsträckning kan påverka vuxenutbildningarnas utbud.
- BoU 40 Alla elever ska bli utmanade i skolan. Liberalerna göra det möjligt för fler ordinära skolor att vid tillfälle då både det råder förutsättningar och återfinns ett reellt behov, införa inslag med avancerade grupper för undervisning i skolämnen. I ett första steg ska avancerade spår implementeras på högstadieskolor där det finns förutsättningar och efterfrågan.
- BoU 41 Mindre undervisningsgrupper – även för elever som har höga skolresultat. Även särskilt duktiga elever ska kunna delta i undervisning utanför sin vanliga klass, då de kan ha stor fördel av inslag av mindre gruppundervisning med högre nivå.
- BoU 42 Elever ska uppmuntras – aldrig bromsas. För att ingen ambitiös elev i skolan ska bromsas ska det finnas öppna, digitala fördjupningskurser anpassade efter skolans läroplan.
- BoU 43 Lovskolan måste börja redan i tid. Det obligatoriska kravet på huvudmän om att arrangera lovskola för elever i årskurs 8 och 9 ska utvidgas till att börja redan i årskurs 4.
- BoU 44 Alla elever ska ha rätt till läroböcker av hög kvalitet i den svenska skolan. Tillgången till läroböcker måste garanteras i skolan. Läromedel av hög kvalitet som är framtagna i enlighet med läroplanernas innehåll och kunskapskrav gynnar både undervisningens kvalitet och minskar lärarnas arbetsbörda. Liberalerna vill införa ett skarpt krav på att elever i grund- och gymnasieskolan har rätt till tryckta läroböcker av hög kvalitet.
- BoU 45 Skolor ska ha legitimerade lärare – inga undantag. Att skolor rekryterar utbildade lärare från andra länder är positivt för professionens utveckling, men det ska alltid krävas svensk lärarlegitimation för att kunna få tillsvidareanställning som lärare. I de fall lärare har en utländsk examen kan en svensk lärarlegitimation utfärdas redan i dag, förutsatt att den sökande uppfyller de fastställda kraven på språkkunskap, kompetens och färdighet.

BoU 46 Åtgärder mot glädjebetyg. Betyg används som urval och vikten av att de faktiskt speglar elevernas faktiska kunskapsnivå är av största betydelse. Liberalerna vill därför införa en modell där lärare fortsatt ansvarar för att betygsätta eleverna individuellt, men att genomsnittet vad gäller betyg inte får avvika i för hög utsträckning från skolans genomsnittliga resultat på externt rättade nationella prov.

BoU 47 En gemensam och inkluderande skolvalsplattform. Liberalerna vill inrätta ett samordnat skolval som samlar alla skolor, oavsett huvudmän, och ger familjer statistik, information och jämförelseverktyg som underlättar för dem att rangordna vilka skolor de önskar. Plattformen ska även överta ansvaret för de kösystem som vissa fristående aktörer använder som urvalsmetod.

BoU 48 Förtroendefull samverkan. Även friskolor bör åta sig ett ansvar för elever som kommer nya till kommunen eller behöver omplaceras. När en skola misslyckats med sin uppgift så till den grad att den stängs av Skolinspektionen bör en annan huvudman erbjudas att ta över den – det kan vara det offentliga som tar över en friskola eller tvärtom.

BoU 49 Fristående bedömning av skolpengen för elever med särskilda behov. Elever med funktionsnedsättningar möter idag stora svårigheter i skolväsendet. En stor del av dem går i friskolor, men kommunerna har visat sig alltmer ovilliga att stå för de verkliga kostnaderna. I ett nytt system bör ett fristående organ, exempelvis Specialpedagogiska skolmyndigheten, bedöma dessa elevers behov av förhöjd skolpeng.

BoU 50 Uppdrag till alla huvudmän att motverka segregation. Liberalerna har hittills, tillsammans med en majoritet i riksdagen, avvisat förslag som exempelvis bussning av elever i syfte att motverka elevsegregation. Liberalerna vill istället uppdraga huvudmännen att motverka segregation genom exempelvis uppsökande verksamhet, förbättrade möjligheter till skolskjuts och så vidare. Det ska även vara möjligt att neka etablering av nya skolor i de fall de skulle medföra ökat utanförskap, minskad jämställdhet eller motverka integrationen. Det vore inte minst av vikt för att vända utvecklingen i socialt utsatta områden.

BoU 51 Nationellt kunskapslyft. Det behövs ett statligt finansierat kompetenslyft för som säkerställer att all personal som möter barn under 18 år – även de som arbetar med yngre barn – får utbildning i frågor som handlar om hedersrelaterat våld och förtryck.

BoU 52 Skolplikten måste upprätthållas när barn försvinner utomlands. Skolpersonal måste ges glasklara riktlinjer för att alltid hävda skolplikten och utfärda viten till vårdnadshavare som inte säkerställer barnens skolnärvaro.

Fortbildning

BoU 53 Stärk folkbildningen – reformera bidragssystemet. Det behövs ett omtag i bidragsgivningen till studieförbundens verksamhet. Varken kommunala, regionala eller statliga bidrag till den fria folkbildningen i studieförbund och högskolor får försvinna i bidragsskuff eller slussas till antidemokratiska krafter.

BoU 54 Inte en skattekrona till extremism med studieverksamhet som täckmantel. Nationellt centrum mot våldsbejakande extremism bör vara med och stödja så att den bidragsgivning till folkbildning som sker via kommuner och regioner samt Folkbildningsrådet aldrig stödjer extremism.

Drivande i nationella frågor

BoU 55 Genom de samverkansorgan för skolfrågor där Region Gotland ingår, vill vi att följande ska drivas:

BoU 55.1 reformera lågstadielärottpildningen.

BoU 55.2 införande av nationella system för kunskapsmätning i skolan

BoU 55.3 höj kraven för behörighet till nationella program.

BoU 55.4 införande av en modern studentexamen

BoU 55.5 införande av en nationell skolpeng för att underlätta arbetet mot en mer likvärdig skola.

Förebyggande hälsoarbete

BoU 56 Psykiatrin behöver finnas närmare barn- och unga. Socialtjänst samt barn- och ungdomspsykiatrin bör i högre utsträckning flytta ut sina resurser till skolorna där barnen befinner sig i syfte att kunna erbjuda snabbare och tillgängligare vård.

BoU 57 Det är viktigt att socialtjänsten, eller den myndighet som möter barnet, har kunskaper om barns olika verkligheter och utsattheter. Barn som direkt eller indirekt utsätts för våld, könsstypning, riskerat att tvingas in i barnnåktenskap eller utsatts för sexuella övergrepp bär alla olika typer av trauman. För att möta dem krävs stor detaljkunskap och utbildning hos den som möter barn.

BoU 58 Stärk barn och ungas möjligheter till att söka vård på egen hand. En förälder ska inte kunna fördröja vårdens insatser.

BoU 59 Stärk kunskapen om suicid för att motverka detsamma.

BoU 60 Se över behovet av anhörigstöd till barn. Barn ska aldrig behöva vårda sina närstående. För att barn aldrig ska behöva bära ett sådant ansvar måste socialtjänstens roll tydliggöras. Idag kan anhörigstöd endast erbjudas till vuxna anhrigvårdare.

BoU 61 Rätt till stöd i tid. Tidiga uppsökande insatser är det mest effektiva sättet vi nu känner till för att förebygga problem för barnet senare i livet. Viktigt att elevhälsan ställer frågor på rutin som rör alla former av våldsutsatthet inklusive sexhandel, hedersrelaterat våld och förtryck och dess olika uttrycksformer såsom till exempel barnnåktenskap och könsstypning.

BoU 62 Stöd där barnen finns. Socialtjänsten och barn- och ungdomspsykiatrin behöver finnas i skolan.

BoU 63 Rätt till enskilda samtal utan sina föräldrar. Barn som misstänks leva i utsatthet har rätt till enskilda samtal utan närvarande vårdnadshavare.

- BoU 64 Barn behöver själva kunna ansöka om att omhändertas. Barn behöver kunna göra en formell ansökan så att det blir ett formellt beslut så att det kan överklagas till domstol.
- BoU 65 Genomför en screening av alla barn. Ge elevhälsan i uppdrag att genomföra screeningen utan vårdnadshavare närvarande. En årlig screening ger dessutom möjlighet att se på utvecklingen över tid.
- BoU 66 Tidiga insatser i skola och förskola. Genom tidiga insatser redan i förskola och skola kan destruktiva könsnormer motverkas. Forskning visar att många sexköpare legitimerar sina handlingar genom att framhålla en maskulinitet som ger rätt till kvinnans kropp, och framställa kvinnan som ett bruksföremål på en marknad.
- BoU 67 Tillgänglig snabb traumabehandling för utsatta. Det ska alltid erbjudas traumabehandling för de barn som utsatts.
- BoU 68 Det behövs mer insatser för att stärka barns och ungdomars hälsa. Bland annat behövs mer insatser mot övervikten hos barn. Ungdomsmottagningarnas verksamhet ska utvecklas.
- BoU 69 Öka möjligheten för både barn och vuxna att få slutenvård hemma istället för på sjukhus. Öka andelen mobil vård och ge vården stöd för en sådan omorganisation.
- BoU 70 Gör överflytten från barn- till vuxenvård mer flexibel. Låt patienter i psykiatri själva välja att skriva in sig när de behöver en vårdplats.
- BoU 71 LVU för att skydda barn utsatta för kriminella miljöer. Omhändertagande enligt LVU måste komma i fråga i påtagligt högre omfattning för att skydda utsatta barn som lever i kriminella miljöer. Lagstiftningen ger utrymme för att den unge får bo i hemmet med vårdplan enligt LVU.
- BoU 72 Skydda barn som riskerar utsättas för våld i hemmet. Barnets rätt till ett liv i trygghet ska stå före en dömd förälders rätt till sitt barn, i de fall det handlar om våldsbrott. Orosanmälan ska alltid göras när vårdnadshavare anhålls för våldsbrott.
- BoU 73 Alla barn ska erbjudas hälsosamtal i skolan minst tre gånger under en elevs skoltid. Hälsosamtalen ska vara ett enskilt samtal som leds av skolsköterska (med utbildning i motiverande samtal) eller kurator. Frågor ska ställas om utsatthet som våld och trakasserier förutom livsstil och hälsa.
- BoU 74 Utveckla våldspreventivt arbete för skolan. Det bör genomföras en nationell satsning för att skolpersonal ska kompetensutvecklas i att arbeta med pojkars och unga mäns kroppsintegritet, impuls kontroll samt värderingar gällande jämställdhet, hbtq-personer och religiösa minoriteter.
- BoU 75 Stöd för att barn i socioekonomisk utsatthet i utsatta områden ska kunna delta i idrottsföreningar och andra fritidsaktiviteter.
- BoU 76 Skolan ska motverka hederskultur. Skolan säkerställa att alla elever vet att ingen får utsättas för förtryck eller våld av heders- eller religiösa skäl och informera alla elever om deras rättigheter.

BoU 77 Inför rutiner för vårdgivare och skolor för att upptäcka våldsutsatthet och hedersrelaterade problem. Inför rutiner vid hälsokontroller att alltid ställa frågor för att upptäcka alla former av våldsutsatthet och tydligt synliggöra t.ex. barn- och tvångsäktenskap, könsstympning och sexualbrott.

BoU 78 Säkerställ jämställd tillgång till fritid och idrott. Offentligt stöd till aktiviteter ska rikta sig till flickor och pojkar i lika hög grad. Idrotts- och fritidsverksamheter som får offentliga bidrag ska visa att de arbetar inkluderande och att alla barn och unga får likvärdig tillgång till verksamheten, oavsett kön.

Samverkan mellan sjukvård, socialtjänst, anhöriga, m.fl.

BoU 79 Alla barn har rätt att kunna klara skolan. Skolfam är en metod för familjehemsplacerade grundskolebarn som visar enastående resultat - den ska alla familjehemsplacerade barn ha rätt till och den bör utökas till att omfatta barn på institution. Socialtjänsten ska kunna följa placerade barns skolresultat för att avgöra kvaliteten i samhällets stöd.

BoU 80 Inför hälsokort för placerade barn. Placerade barn har mycket sämre hälsa än andra barn. För att säkerställa att placerade barn faktiskt får den vård de har rätt till ska checklistor för kontroller upprättas och alla placerade barn ska ha ett hälsokort som följer med dem när de flyttar. Att årligen säkerställa att barnet fått den sjukvård den har rätt till är socialtjänstens ansvar.

BoU 81 Små barn ska inte hamna på hem. De ska aldrig vara möjligt att placera de allra yngsta barnen på SIS- eller HVB-hem. Därför måste lagen ses över. Det ska dock vara möjligt att placera små barn på jourhem i väntan på familjehemsplacering.

BoU 82 Oanmälda kontrollbesök och prata med barnen i enrum. Såväl den placerade socialtjänsten som Inspektionen för vård och omsorg måste jobba mycket mer medvetet med att skapa förutsättningar för att upptäcka missförhållanden. Det är oacceptabelt att man inte alltid pratar med barnen i enrum.

BoU 83 Visselblåsarfunktion för placerade barn. Utöver nuvarande uppföljningssystem behövs en oberoende nationell visserblåsarfunktion för placerade barn där de har möjlighet att vara anonyma och även ges tillgång till rättshjälp om de blir utsatta för övergrepp under sin placering.

BoU 84 Stödkontakt för barn med en förälder i fängelse. I de fall där det är barnets bästa att ha kontakt med en intagen förälder ska socialtjänsten en stödkontakt. Stödkontakten ska bistå med praktisk hjälp för att barnet ska kunna besöka sin förälder men även fungera som kurativt stöd vid behov. Samtalsgrupper för unga kan också ge gott stöd. I de fall barnets bästa inte är att träffa en intagen förälder ska stödkontakten även stötta barnet i att slippa kontakt.

BoU 85 Samlokalisera socialsekreterare och polis. En nära samverkan mellan socialtjänst och polis, där socialsekreterare åker ihop med polisen, behövs för att nå ut till de barn som utsätts. Socialsekreterare ska därför samlokaliseras med polisen och gemensamt åka ut vid ingripanden.

BoU 86 Kraften i civilsamhället ska tas tillvara. För att vända skolan åt rätt håll krävs en kraftsamling från hela samhället. Det finns många aktörer inom civilsamhället som vill hjälpa elever och stötta lärare. Dessa ska få stöd – men då endast om de kan uppvisa att de arbetar i enlighet med både läroplanens värdegrund om inkludering samt uppfyller demokrativillkoren.

BoU 87 Förnya brottsförebyggande arbetet. Samtliga myndigheter som arbetar med barn och unga ska få i uppdrag att inkludera brottsförebyggande arbete.

BoU 88 Socialtjänsten bör få tydligt uppdrag stötta skolgången och förebygga skolfrånvaro. Samverkan mellan skola och socialtjänst måste förbättras och sekretessen däremellan underlättas för samordnat arbete kring barnet och familjen.

BoU 89 Barn under 18 år ska aldrig behöva tolka åt sina familjemedlemmar.

BoU 90 Öka förtroendet för rättsväsendet. Polisen måste även arbeta med relationsbyggande, inte minst genom regelbundna besök på skolor.

BoU 91 Anmälningsskyldighet vid fusk för bidragsgivande myndigheter. Det bör införas en anmälningsskyldighet till Polisen för samtliga bidragsgivande myndigheter när man misstänker att bidragsfusk har begåtts.

Demokratistärkande arbete

BoU 92 Ungdomsförbund ska få besöka skolor. Bredda skolans demokratiuppdrag för att säkerställa att alla elever under sin skolgång ska ha möjlighet att komma i kontakt med politiska ungdomsförbund. Gymnasierektorer ska ha ett särskilt uppdrag att skapa kontaktytor mellan ungdomsförbund och ungdomar i skolan. Det kan ske genom regelrätta debatter, bokbord eller klasspresentationer. Skollagens regler om opartiskhet ska följas.

BoU 93 Skärp tillsynen av demokrativillkoret för föreningsbidrag. Tillsynen måste bli kraftfullare, inte minst genom oannonserade besök och inspektioner vid evenemang som genomförs av föreningar och organisationer som får statliga bidrag.

BoU 94 Inför demokrativillkor även för kommunal och regional bidragsgivning. Ett relativt stort antal organisationer med kopplingar till extremistmiljöer mottar offentliga medel genom såväl statliga som kommunala bidrag. Ett demokrativillkor även bör införas för regionala och kommunala bidrag.

BoU 95 Informera skolungdomar om den våldsbejakande islamismens brott mot mänskligheten.

BoU 96 Bekämpa antisemitismen. Det behövs ökad medvetenhet om hur antisemitismen i Sverige tar sig uttryck i dag. Det får aldrig förekomma att skolor undviker att diskutera antisemitism därför att ämnet skulle anses känsligt. Det bör genomföras en nationell kartläggning av förekomsten av antisemitism i skolorna. Målet bör vara att alla barn och ungdomar någon gång under skolgången ska ges möjligheten att göra en studieresa till ett förintelsläger.

BoU 97 Bekämpa rasism och diskriminering. Skolans arbete med en demokratisk värdegrund och kunskap mot antisemitism, afrofofi, islamofobi, homofobi och andra former av intolerans måste förstärkas.

BoU 98 Skärp kontrollen av organisationsbidrag. Ett aktivt föreningsliv är en av stöttepelarna i samhället och måste uppmuntras. Nattvandringar, föreningsliv och idrott bygger på människors ofta ideella engagemang. Utformningen och kontrollen av organisationsbidrag bör skärpas så att bidrag aldrig går till verksamhet som främjar segregation eller motverkar demokratiska värderingar. Det ska vara förbjudet för organisationer att förmedla bidrag till medlemsorganisationer som inte uppfyller demokratiska villkor.

Diskussion

Skolan på Gotland.

SYFTET MED UTBILDNINGEN.

Skollagen 4 §

BoU 1 ”Utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.”

LIKA TILLGÅNG TILL UTBILDNING.

Skollagen 8 §

BoU 2 ”Alla ska, oberoende av geografisk hemvist och sociala och ekonomiska förhållanden, ha lika tillgång till utbildning i skolväsendet om inget annat följer av denna lag”

LIKVÄRDIG UTBILDNING.

Skollagen 9 §

BoU 3 ”Utbildningen inom skolväsendet skall vara likvärdig inom varje skolform och inom fritidshemmet oavsett var i landet den anordnas.”

I Sverige ska barn från 6 års ålder gå i skolan. Skolplikten gäller till år 9. Förskoleklass har samma läroplan som grundskolan och är oftast integrerad med grundskola och fritidshem. På senare tid har det skett en viss övergång från kommunal till fristående verksamhet. Den gotländska grundskolan är överetablerad, istället för 24 skolor som befolkning underlaget kräver så har vi 37. Skolutredningen om framtidens förskola och grundskola som presenterades 2020/410 föreslog nedläggning av ett antal skolor för att därmed närma sig referenskostnaden. Regionfullmäktige valde att inte anta förslaget, för att i stället prioritera landsbygdsutveckling. Därför är kostnaden för skolan på Gotland högre än jämförbara kommuner.

Det fria skolvalet innebär att föräldrar kan välja annan skola än den man geografiskt tillhör i mån av plats. Detta sker i samband med val till förskola och till åk 7. Många föräldrar tenderar att välja skola som erbjuder kontinuitet från förskoleklass till år 6. På senare tid har många, 150 elever, valt den fristående skolan Innovita (fd. Atheneskolan) år F-9. Det är elever från såväl land som stad.

För tillfället brottas skolan med stora problem med kompetensförsörjning, Särskilt svårt är det att få legitimerad personal till landsbygden det gäller såväl förskola som grundskola. På senaste nämnden varnade förskolechefen att man kan bli tvungna att stänga på vissa ställen. Särskilt svårt är det att rekrytera lärare till grundskolans år 7 –9 samt speciallärare. På gymnasieskolan är det lärare på yrkespraktiska utbildningar som saknas.

Löneläget på Gotland ligger lägre än i Stockholmstrakten men inte lägst i landet. Svårigheten att skaffa boende på Gotland kan försvåra rekryteringen.

Elevhälsan har en del brister idag. Idag saknas på vissa ställen ändamålsenliga lokaler vilket har påpekats av skolverket efter inspektion. (Problemen uppmärksammades i samband med skolutredningen, som dock lades ner.) För tillfället fattas skolsköterskor,

Ett annat stort problem är att antalet problematisk skolfrånvaro ökar, d v s elever som av någon anledning inte kommer till skolan överhuvudtaget. Anledningen till problematisk skolfrånvaro kan vara många. För tillfället är det 30 elever från åk 1 till 9 som inte går i skolan. Många insatser görs inom förvaltningarna. På skolorna ska finnas EHT, Elev-HälsoTeam, där skolledning och elevhälsan samarbetar kring elever. Dessutom finns en ny yrkesgrupp i skolan - socialpedagoger som arbetar mycket med enskilda elever och deras familjer

Under året har Klinteskolan och Högbyskolan deltagit i " Fullföljd utbildning" så även gymnasieskolans program individuellt alternativ (IMA). Man har arbetat mot att kraftigt minska skolfrånvaron som inte bara är ett högstadieproblem utan kan börja redan i åk 4. Ibland är det inte eleven, utan hemmiljön, som är problemet.

Gotland har ett antal resursskolor - särskilda undervisningsgrupper för elever med särskilda behov. Tal och språk F-3 på Norrbackaskolan, Tal och Språk 4-9 på Solbergaskolan, Hamnen i Klintehamn och Lövsta i Roma. Dessa erbjuds till elever från hela ön.

Allt fler elever har psykosociala funktionsvariationer som ADHA och Aspergers, vilket kräver stora anpassningar från skolans sida. Där har specialpedagogerna en betydelsefull roll att spela för att stödja lärarna. Den så kallade inkluderingen (att alla bör gå i samma klass oavsett behov) har gjort läraryrket svårare idag än tidigare.

Man har på senare tid börjat uppmärksamma de särbegåvade barnen och insett att även dessa behöver extra stimulans för att utvecklas till sin bästa potential.

Många ungdomar lider av psykisk ohälsa vilket förstås hanteras av elevhälsan och BUP. Dessutom finns Första hjälpen som nås i skolplattformen Schoolsoft, information finns på svenska, engelska och arabiska. Just nu pågår ett projekt om Psykisk hälsa, YAM, Youth Aware of Mentalhealth, för alla elever i åk 8 i den kommunala skolan.

Pandemin ledde till att en del skolor, Solberga 7-9, Södervärn 7-9 och Högbyskolan periodvis hade digital undervisning en (1) dag i veckan. Detta kan ha lett till ett kunskapstapp som kan få konsekvenser framöver. En del elever hade svårt med studiedisciplin medan andra presterade bättre än vanligt. Vi kommer troligen att få ett ökat tryck på studieplatser på Folkhögskolor och Komvux.

Idrottsämnet är viktigt för barns friskvård. För tillfället har vi brist på Idrottssalar på flera ställen på ön. Det planerade bygget av nytt badhus är ett välkommet tillskott för att få flera ungdomar att röra sig mer. Idrottsföreningar har ett viktigt uppdrag i att få elever att röra sig.

Bristen på likvärdighet är det största problemet för den svenska skolan idag.

- Alla elever har rätt till legitimerade lärare, andelen behörig personal är för låg
- Alla skolor måste ge tillgång till Elevhälsa i ändamålsenliga lokaler
- Alla skolor bör ha bibliotek, där elever kan låna böcker att läsa hemma. Biblioteken bör vara bemannade åtminstone del av dag
- Alla elever bör ha rätt till stöd för att utvecklas till sin bästa potential
- Alla elever bör ha rätt till tryckta läromedel
- Alla elever bör ha rätt till näringsriktig och god skolmat
- Inför en nationell skolpeng för att underlätta arbetet mot en mer likvärdig skola

Synpunkter, kommentarer och förklaringar

Uttalande från medlemsmöte

"Det finns grundskolor som långsiktigt inte uppnår volymkraven, men som av särskilda skäl ändå inte ska avvecklas. Exempel på sådana skolor är Stånga, Havdhem, Öja och Kräklingbo skola. Stånga skola behöver byggas ut för att även kunna inrymma förskola. Kräklingbo och Öja bör vara kvar p.g.a. den regionfullmäktige beslutade servicestrategin som fastställer vilken typ av service (samt även förskola och grundskola från förskoleklass till år 6 samt år 7 till 9) som ska finnas tillgänglig för olika geografiska serviceområden på Gotland."

Infångade synpunkter

Väldigt många utredningar utgår från hur stor del av Gotlands service som nås med bil på x antal minuter. Barn kör vad jag vet inte bil(innan de har EPA) så barns skolvägar behöver utredas för att se över cykelsäkerhet/gångbanor.

Resurser i skolklasser är något som är väldigt svårt att få igenom, och klasserna (och lärare) blir lidande. I många klasser idag, finns barn med olika funktionsvariationer, men hjälp och stöd uteblir både för lärare och elever, då det saknas resurser.

Geografisk fördelning: Föreningsengagemang för barn?

Ekonomirådgivning för individer vid 'stora förändringar' t.ex. skola-yrkesliv, yrkesliv-pensionstillvaro

Det finns en ökad acceptans bland ungdomar för cannabis

Hantering av elever med problematisk frånvaro

Schoolsoft: inte ett fungerande system. Oflexibelt. Teams används vanligen.

Hur fungerar school soft utbildning brukar göras live.

Mobilfri skola : låg och mellanstadiet får inte ha mobil i klassrummet på Sudret. Läraren ansvarar för mobilen.

Ipad - hjälp till de som behöver anpassning (språk osv., intalningssystem) kan vara ett störningsmoment.
Frukost i skolan. Beroende på när de börjar skolan. Fritids har frukost. Högby har ett elevcafé.
Hur skapar vi större likvärdighet i skolan: lärare vill utmana på den nivå eleverna är. Ständigt behov för att kompetens utveckla lärare för att kunna uppnå möjlighet att ge alla olika elever den utmaning och hjälp de behöver.
Högby undervisningsgrupp (låg mellanstadium) studion - mindre sammanhang mer lärarstöd.
Undervisningsmaterial: mycket digitalt. Svårt att läsa kan då det uppläst. Det finns klassuppsättning av läroböcker på skolan.
Simundervisning: Havdhem har inte råd för de måste hyra buss, samma med Öja osv.
(samarbete) gratis bad för elever?
Landsbygdsutveckling, skolutveckling. Har gjorts mycket satsningar för olika riktade insatser. Missas lite förankring i kollegiet.
Sudrets skolområde har gemensamt lärarkollegium, så många lärare är inkluderade och delas sedan in i blandade grupper. Förskolorna är inkluderade i det.
Lagkrav på elevhälsoteam - specialpedagog
[Hälsoteam] Ansvarar över hälsofrämjande och förebyggande med skolans elevhälsa. 3 st täcker Sudrets skolor.
Lärarna på landsbygden trivs att jobba i skolan. Stannar på samma skola.
Hur gör vi de kommunala skolorna mer konkurrenskraftiga ?
[friskolor] på Sudret är det inga problem. För ens eventuellt på högstadiet.
Hög andel väljer att vara kvar genom högstadiet på Sudret.
Hur lockar vi personal till våra förskolor och grundskolor?

Satsningar med utbildning på arbetstid. Glesbygdstillägg liknande vårdcentralen
Hemmasittare: jobbigt att komma tillbaka när man varit hemma. Personliga kontakten är viktig. Varför är eleven hemma vad behöver eleven. Viktigt med ett hälsoteam som kan plocka upp och stödja.
Samundervisningsgrupper - för särskoleelever som går i Visby. Nu finns möjlighet att även vara i Havdhem
Gotlands resursskola - för elever som har utåtagerande problematik eller språkstörning. - finns inga platser. Därför går de idag i vanligt klass.
Finns ett större behov för resursskola inom tal och språk.
För barn med flerfunktionsnedsättning finns idag inga anpassade förskolor på Gotland förutom heden som endast har fem platser. Hur många står i kö??
För barn i behov. Hemfritids - krångligt för eleverna eftersom att det inte finns resurser på det fritidsen. Sprids ut - bättre med en personal då på "Havdhem" istället för att flera platser måste anställa specialpedagog.
Frågan om ett levande samhälle & landsbygd är ju så komplext & svår. Dels för att våra älskade barn har det så tryggt & ombonat i deras hemklasser med lärare, föräldrar & där alla elever känner alla problemen börjar när ens barn ska till stora klasser i städerna & där också är udda... Märkeskläder, frisyrier & smink, skolväskor & skor & framförallt intressen. När du kommer in till stadsskolorna så görs alla läxor på datorer & barnen där ifrån har ofta bankkort i direkt anslutning till föräldrarnas så de kan köpa vad de vill när de vill. Lands byggds barnen 12 år gamla, blir lätt utskrattade & utanför, helt utan att ha gjort någonting alls annat än att de inte vuxit ihop som små, med de i storstaden... Ja, a så den trygghet dom får som små landsbygds barnen raseras ofta då de som äldre utsätts för tyst mobbing & utanförskap!
[Personen] säger att barnen som vaggas in i en falsk trygghet som små, mår kanske bättre av att börja i storstads skolorna redan som små? Enbart för att alla elever då växer upp ihop & är mer mottagliga, lyhörda & intresserade av människors olikheter som små. Mobbing & bråk är dessutom lättare att hantera då de är yngre genom att t.ex. låta de som mobbar få umgås på fritiden hemma hos den hen mobbar, för att bli vänner...,
Gör om & gör rätt gällande alla diagnostik bokstavs diagnoser. Dessa görs ofta i samband med att familjer mår dåligt. Älskade professor Sverin säger om & om igen, det vi våldsutsatta, sexuellt utsatta,

<p>psykiskt våldsutsatta, hela tiden påpekat. Vår sorg & sjukdomsbild är posttraumatisk stress, inte add, adhd eller Asperger. Det är helt fel. Vi ska vistas på trauma center som atv Eva Jönsson trauma center i Täby för både våldsutsatta, de som utsätter & hela familjer. Inte medicineras & tvingas in i miljöer som inte är anpassade för våldsutsatta & till slut kokar över & då kallas psykotiska...</p>
<p>Schoolsoft fungerar ibland väldigt dåligt med buggar men överlag är den bra och det är smidigt för frånvaro och fritidsschema.</p>
<p>Ipad/macbook är inte bra. Varför värnar vi inte mer om det vackra i att kunna skriva? Mina barn har frågat varför de inte har skrivstil och får lära sig att skriva snyggt. Att sedan föräldrarna hålls med betalningsansvar för utrustning som skolan kräver är vedervärdigt. Man tvingas skriva på avtalet för att barnen ska kunna delta i undervisningen.</p>
<p>Npf kunskap inom skolan är generellt dålig. Jag har precis fått byta skola för ett av mina barn som stängdes av från fritids.</p>
<p>Studion = flextid för elever</p>
<p>Varför vill föräldrar från Sudret att 6-åringar ska gå i Visby?</p>
<p>Nej, ingen frukost i skolan.</p>
<p>Kompetensförsörjningen är viktig</p>
<p>Föräldraföreningar saknas</p>
<p>Hur anpassa lokaler efter behov för skolor på landsbygden?</p>
<p>Auskultation är ett bra verktyg för fortbildning</p>
<p>Kollektivtrafiken matchar inte elevernas behov</p>
<p>Sammanhållen samhällsplanering</p>
<p>Ökat utbildningsutbud för gymnasiet genom samarbete med Nynäshamn och Oskarshamn</p>
<p>Förbättrade insatser mot elevers psykiska ohälsa</p>

Minskat antal elever per klass
Sammanhållen förebyggandeplan (handlingsprogram för skydd mot olyckor)